

Egy oligarcha mindennapjai

Fordítói jegyzet Mileta Prodanović *Arkadija* című könyvéhez

Mileta Prodanović 1959-ben született, Belgrádban él. Író és festő, a belgrádi Művészeti Egyetem Képzőművészeti Akadémiájának professzora. Első regénye 1983-ban jelent meg, az *Arkadija* című legutóbbi pedig 2013-ban a belgrádi Arhipelag kiadónál. Verseskötetének címe *Mijazma* (1994), de útleíró- és esszékötetet is megjelentetett. Korábban elnyerte már a Borislav Pekić irodalmi ösztöndíjat, az egykori Jugoszlávia területén 2000-ben megjelent legjobb könyvnek járó Bulgarica-díj nyertese, de Belgrád városától és számos más szervezettől is kapott elismerést, 2011-ben pedig Stevan Pešić-díjas lett. Prózáját tucatnyi nyelvre fordították már, köztük magyarra, angolra, franciára, németre. Számos egyéni és csoportos képzőművészeti kiállítás alkotója.

Arkadija (Árkádia) című kötete az Oroszországgal való politikai és történelmi kapcsolatokból kiindulva ironikus, szatirikus hangnemben fogalmaz meg éles társadalomkritikát főként az orosz és hazai oligarchák világából kiindulva. A természetfeletti területére is átsapó cselekmény Oroszországban és a valósághoz sok szállal fűzhető Prevelitanában játszódik, ezzel és a közlés természetességével kevésbé közvetlenné, de mégis égetően érthetővé téve a nemcsak a balkáni társadalommal szembeni bírálatot. A valóságúnak ható, s a valóságnak aggasztóan nagymértékben megfelelő, de mégis fantazmagóriákból is építkező fikcióhoz a szatíra, a groteszk, de akár a (tragi)komédia meghatározásokat is társíthatjuk. Prodanović ebben a regényében úgy szembesít bennünket a jelen valóságával, amelyben új emberosztályok jönnek létre egy igazságtalan rendszert alkotva, hogy az oligarchák és környezetük szemszögéből írja le az eseményeket.

A Guercini *Et in Arcadia ego* című festményének részletével illusztrált fedőlapon olvasható cím sugallta idillikus pásztori világ helyett egy misz-

tikus lények lakta félszigetre kalauzolja az olvasót a regény. Prodanović olyan nevet adott (oligarcha) főszereplőjének, amely a szerb nyelvben homonim az Árkádia megnevezéssel, s így a végtelen tőke erejére mutat rá, hiszen azzal a bolygó bármelyik darabja a tőketulajdonos saját Árkádiájává tehető. Az ehhez kapcsolódó problémakör ironikus boncolgatása révén válik a regény nemcsak politikai szatírává, de megnevettető társadalomkritikává is.

